

## ІННОВАЦІЙНИЙ КОНСАЛТИНГ І ЙОГО МІСЦЕ В РОЗВТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

© І.В.Федулова, 2015

Для успішного здійснення державної інноваційної політики необхідно створити умови, які будуть сприяти виникненню й розвитку інноваційної інфраструктури, для її формування й впровадження інновацій. Інноваційна інфраструктура є визначальним чинником інноваційного розвитку, так як вона є проміжною ланкою між наукою й виробництвом, та бере на себе функцію доведення результатів наукових розробок до готового продукту і його реалізації.

Інноваційна інфраструктура відображає процес ефективного руху інновації, тому створення ефективної інноваційної інфраструктури забезпечує розробку і трансфер результатів досліджень і розробок в українську економіку. Згідно зі Законом України «Про інноваційну діяльність» [1] інноваційна інфраструктура являє собою сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо).

Інноваційна інфраструктура включає учасників інноваційних процесів, їх взаємодію, форми організації, прямий й зворотній зв'язки між ними. Вона відображає особливості інноваційного розвитку. Інноваційна інфраструктура повинна забезпечувати об'єднання зусиль місцевих органів влади, науково-технічних організацій й підприємницького сектору в інтересах прискореного використання та впровадження досягнень науки й технологій з метою підвищення якості життя населення та його сталого економічного розвитку [2].

Виділяють два основні підходи до визначення консультування. При першому використовують широкий функціональний погляд на консультування. Фриц Стегле [3] розглядає його як будь-яку форму здійснення допомоги по відношенню до змісту, процесу, структури задач або серії задач, при якій сам консультант не відповідає за виконання задачі, але допомагає тим, хто відповідальний за це. Інший підхід розглядає консультування як особливу професійну службу і виділяє ряд характеристик, які вона повинна мати. Лері Грейнер і Роберт Метцгер розглядають управлінське консультування як консультативну службу, яка працює за контрактом і здійснює ряд послуг організаціям за допомогою спеціально обученого і професійного персоналу, який допомагає компанії-замовнику виявити управлінські проблеми, здійснити їх аналіз і надіють рекомендації одо вирішення цих проблем і сприяють при необхідності виконанню рішень [3].

Виділяють поняття «спеціалізовані консалтингові послуги» [3] до яких відносять послуги, які відрізняються від основних груп консультування за методами, об'єктами консультування або за характером впроваджених знань. Інноваційне консультування, на наш погляд, відноситься до цієї групи і спеціалізація його полягає у прив'язанні до інноваційного управління і спрямування на науково-технічне забезпечення виробництва з метою розвитку підприємств і комерціалізації інноваційних розробок на ринку.

Інноваційне консультування зародилося у вітчизняній соціології на початку 1970-х років, однак у завершеній і цілісній формі цей вид консультування увійшов у практику з середини 1980-х років. Специфіка соціологічного підходу до управління організацією полягає у погляді на ці форми зі сторони людини – представника цих організацій через розвиток людини.

В [4] поняття інноваційного консультування побудовано на методах соціології і соціальної психології, які направлені на забезпечення процесів оновлення і розвитку всіх сфер життя людини і її самої, шляхом сприяння вирішенню перспективних проблем і безперервного оновлення його методичного арсеналу. Однак, принципи цього визначення дещо розмиті, методологія і кваліфікація консультантів різноманітні. Цей вид консультування скоріше повинен мати назву соціологічне.

Інноваційне консультування на думку [5] складається з таких тематичних блоків:

1. Управлінський блок – діагностика, організаційний розвиток управління якістю, трансфер технологій, стратегічне планування і менеджмент в залежності від стадії розвитку інноваційного

2. Інженерно-технологічний блок – оцінка технологічних можливостей організації, підготовка виробництва, промисловий дизайн і прототипування, тестування експериментальних зразків вихід на серійну партію.

3. Інтелектуальна власність – патентне право, написання заявок, юридичні аспекти інтелектуальної власності, оцінка і захист інтелектуальної власності, послуги патентного повіреного, нотаріуса і юриста.

4. Маркетинг – якісне і кількісне дослідження ринку, конкурентний аналіз, аналіз поведінки споживачів, виведення на ринок інноваційної продукції, моніторинг.

5. Фінансово-інвестиційний блок – розроблення бізнес-планів, управління ризиками проекту, аналіз і моніторинг інвестиційних проектів, оцінка вартості компанії, аспекти венчурного фінансування.

Фахівці в галузі консалтингу визначають чотири основні види консультування: експертне, проектне, процесне і навчальне, які можна доповнити п'ятим видом – комплексним (комбінованим). Різні комбінації елементів процесу консультування, використанні у кожній конкретній ситуації можуть формувати нові оригінальні варіанти рішень. Перелік консалтингових продуктів формується під впливом потреб клієнтів. Особливості технологічного процесу консультування пов'язані із різними підходами до методики, методів, прийомів і стилів консультування. Ця різноманітність – одна із особливостей консультування, яка дозволяє клієнту знайти консультанта, який відповідає особливостям його організації і його особистим уподобанням.

Організацію інноваційних процесів слід розглядати з позиції суб'єктів, які задіяні в цих процесах, а також замовників, споживачів, інвесторів тощо. Завдання із фінансового, матеріального, трудового, інформаційного забезпечення інноваційного процесу реалізуються синхронно в часі, проте підключення окремих суб'єктів до реалізації інноваційного процесу є поступовим, так на першому етапі відбувається організація взаємодії замовників та споживачів інноваційної продукції з метою виконання завдань відповідно до зміни попиту на продукцію чи технологію, змісту необхідних якісних характеристик тощо. На другому етапі важливим є організація співпраці з інвесторами для повного і своєчасного фінансування усіх видів робіт, пов'язаних з формуванням і реалізацією інновацій. Окремим етапом потрібно виділити організацію діяльності інших суб'єктів інноваційного процесу, які можуть займатись пошуком можливостей оптимізації результатів інновацій або невідомих ефектів від їх реалізації. На останньому етапі відбувається організація діяльності виконавців інноваційного процесу, які розробляють інноваційну ідею і впроваджують її. Останній етап не є закінченням впровадження інновації, так як на цьому етапі повинен бути побудований зворотній зв'язок, так як виконавці і споживачі взаємодіють в результаті доопрацювання або модифікації розробки.

Використання інноваційного консалтингу при формуванні і реалізації інноваційного процесу дозволить акумулювати ресурсні зусилля на найбільш важливих задачах інноваційного процесу, а деякі також не менш важливі завдання вирішити за допомогою консалтингових організацій і заощадити при цьому час або інші види ресурсів.

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV –Електрон. ресурс/ Режим доступу : URL<sup>^</sup><http://rada.gov.ua/>

2. Доценко О.Ю. Формування інноваційної інфраструктури регіону як елемента регіональної інноваційної системи // Економіка регіонів. – 2010. - №2 (30). – С.12-19.

3. Консалтинговые услуги в условиях реформирования экономики России. Под ред. М.И.Кныша. СПб.: «Дмитрий Буланин», 2003. – 343 с.

4. Дудченко В.С. Основы инновационной методологии. Изд-во "На Воробьевых", 1996 - 68 с.

5. Фраймович А.В. Инновационный консалтинг: терминология, актуальность, роль и место в инновационном цикле. – Инновации. – 2005. - № 7 (84). – С.95-98.